

Noves localitats de *Phenacolimax major* (A. Férussac, 1807) (Gastropoda: Vitrinidae) a Catalunya i Andorra, i recopilació de les citacions bibliogràfiques

Lluís Prats Pi^{1,2} (†)

¹Associació Catalana de Malacologia (ACM). Museu Blau, Plaça Leonardo da Vinci 4-5, 08019 Barcelona, Spain & ²Museu de Ciències Naturals de Barcelona, Laboratori de Natura, Passeig Picasso s/n, 08003 Barcelona, Spain

ORCID:

Lluís Prats: 0009-0005-4088-225X

Rebut el 30 de març de 2023

Acceptat el 24 de juny de 2023

Editat per Joaquín López-Soriano

Paraules clau: península Ibèrica,
Catalunya, molluscs, Vitrinidae

Keywords: Iberian Peninsula,
Catalonia, Mollusca, Vitrinidae

RESUM

Noves localitats de *Phenacolimax major* (A. Férussac, 1807) (Gastropoda: Vitrinidae) a Catalunya i Andorra, i recopilació de les citacions bibliogràfiques.- Es donen a conèixer cinquanta-cinc noves localitats a Catalunya i Andorra, així com un resum de la distribució actual de l'espècie. Així mateix s'efectua una revisió i recopilació bibliogràfica de totes les publicacions fins a l'actualitat.

ABSTRACT

New localities of *Phenacolimax major* (A. Férussac, 1807) (Gastropoda: Vitrinidae) in Catalonia and Andorra, and compilation of bibliographic citations.- Fifty-five new citations are reported in Catalonia and Andorra, as well as a summary of the current distribution of the species. Additionally, a review and bibliographic compilation of all the publications to date is carried out.

© Associació Catalana de Malacologia (2023)

Introducció

La família Vitrinidae (Fitzinger 1833) està àmpliament representada amb diversos gèneres i espècies a tota Europa, oest d'Àsia, est d'Àfrica, illes de la Macaronèsia i Amèrica del Nord (Fechter & Falkner, 1993). A la península Ibèrica només s'hi ha esmentat, fins ara, la presència de quatre gèneres i quatre espècies, *Semilimax pirenaicus* (A. Férussac, 1821), *Vitrina pellucida* (O.F. Müller, 1774), *Oligolimax annularis* (S. Studer, 1820) i *Phenacolimax major* (A. Férussac, 1807) (Cadevall & Orozco 2016).

Pel que respecta a *P. major*, la seva distribució ocupa bona part de l'Europa Occidental, des d'Alemanya i el sud d'Anglaterra fins a la península Ibèrica, passant pels Països Baixos, Bèlgica, Luxemburg, França, i l'oest de Suïssa (Bank & Neubert, 2017).

En el cas d'Espanya, Welter-Schultes (2012) indica que el rang de distribució de *P. major* és incert, i tenint en compte la manca de citacions recents és interessant revisar i actualitzar les dades disponibles per a aquesta espècie. L'objecte d'aquest article és doncs, fer una recopilació de totes les citacions i les dades geogràfiques publicades fins a l'actualitat, així com una aportació de noves localitats de l'espècie al territori català i andorrà.

Material i mètodes

En aquest article s'ha efectuat una recerca i revisió bibliogràfica exhaustiva de les publicacions històriques que fan referència a la presència de *P. major* a Catalunya i Andorra, des de les més antigues, a finals del segle XIX, fins a l'actualitat.

Al recull bibliogràfic s'han mantingut tots els noms geogràfics i topònims originals esmentats pels diferents autors a les edicions aparegudes en articles, tan científics com de divulgació, notes en revistes comarcals tant sobre excursions, sortides de camp o visites a

diferents zones geogràfiques i relacions de llistes d'espècies trobades i comentades en reunions de societats científiques, així com diversos llibres.

Pel que fa a les taules, s'han inclòs els noms actuals de les comarques corresponents a les citacions bibliogràfiques, ja que ens semblen d'utilitat per relacionar-les amb les noves aportacions. També es manté la nomenclatura taxonòmica original emprada a les publicacions, incloent-hi les sinonímies.

Per a l'obtenció de dades sobre noves localitats, s'han consultat les col·leccions dels malacòlegs Vicenç Bros, Jordi Cadevall, Miquel Capdevila, Jordi Corbella, Glòria Guillén i Albert Orozco, de les prospeccions fetes en el darrers trenta-cinc anys que, juntament amb les de l'autor, amplien en profunditat la distribució de l'espècie.

Resultats i discussió

Citacions bibliogràfiques

Des del segle XIX fins a principis del segle XX diversos autors van publicar l'espècie amb el nom de *Vitrina major* (Férussac, 1807), per això s'han separat al present treball en primer lloc aquestes citacions.

A la Taula 1 s'expliquen amb detall aquestes publicacions, i a la Figura 1 el mapa de les seves ubicacions. La totalitat de les cites són a Catalunya dins les províncies de Lleida, Girona i Barcelona. En resum, hi ha un total de vint-i-dues localitats, amb quaranta sis referències.

Noves citacions a partir de col·leccions

Amb les aportacions de les col·leccions consultades, se citen a la Taula 3 cinquanta-cinc noves localitats a Catalunya i Andorra.

Al Principat d'Andorra dins la parròquia d'Andorra la Vella, als voltants del Pont de la Margineda, just amb la frontera geogràfica

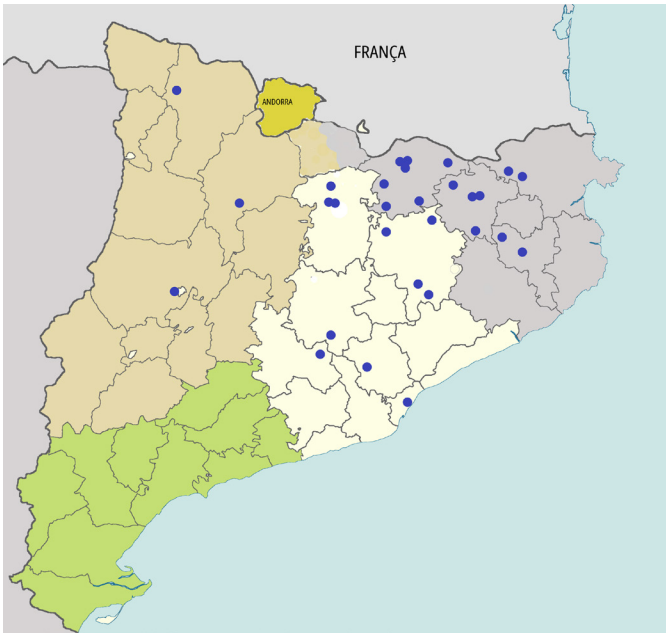

Figura1. Cites de *Phenacolimax major* publicades a Catalunya

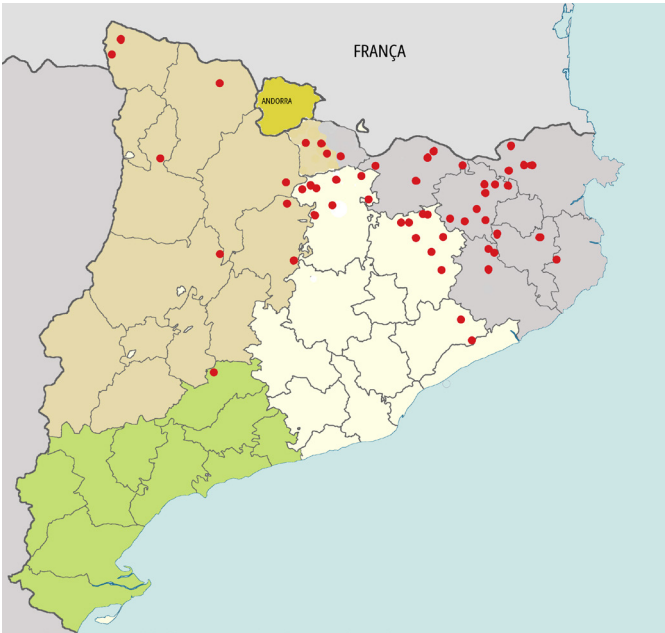

Figura 2. Noves localitats de *Phenacolimax major* a Catalunya

Taula 1. Publicacions com a *Vitrina major*

Comunitat	Província	Comarca	Localitat	Autor	Referència
Catalunya	Lleida	Noguera	Artesa de Segre	Maluquer, J.	Bofill, A. & Haas, F. 1920
	Girona	Alt Empordà	Ntra. Sra. del Mont	Vayreda, E.	Bofill, Haas & Aguilar-Amat 1921
			Lladó	Bofill, A. & Haas, F.	Bofill, Haas & Aguilar-Amat 1921
		Garrotxa	Castellfollit	Chia, M. De	Chia, M. de 1893
				Salvaña, J.M.	Salvaña, J.M. 1888
			Olot	Chia, M. De	Chia, M. de 1893
				Fagot, P.	Bofill, Haas & Aguilar-Amat 1921
				Salvaña, J.M.	Salvaña, J.M. 1888
				Vayreda, E.	Bofill, Haas & Aguilar-Amat 1921
			Bianya	Chia, M. De	Chia, M. de 1893
				Salvaña, J.M.	Salvaña, J.M. 1888
			Collsacabra	Chia, M. De	Chia, M. de 1893
				Salvaña, J.M.	Salvaña, J.M. 1888
		Gironès	Girona	Chia, M. De	Chia, M. de 1893
				Fagot, P.	Bofill, Haas & Aguilar-Amat 1921
				Salvaña, J.M.	Bofill, Haas & Aguilar-Amat 1921
				Cazurro, M.	Bofill, Haas & Aguilar-Amat 1921
		Ripollès	Camprodón	Chia, M. De	Chia, M. de 1893
				Morer, J.	Morer, J. 1879 (1)
				Salvaña, J.M.	Salvaña, J.M. 1888
			Llaers bufadors de Babi	Aguilar-Amat, J.B.	Aguilar-Amat, J.B. 1927
			Vall de Ribes	Maluquer, J.	Bofill, Haas & Aguilar-Amat 1921
			Ribes	Bofill, A.	Bofill, Haas & Aguilar-Amat 1921
			Cal Angelats, Ribes	Aguilar-Amat, J.B.	Bofill, Haas & Aguilar-Amat 1921
				Bofill A. & Aguilar-Amat, J.B.	Bofill, Haas & Aguilar-Amat 1921
				Bofill, A.	Bofill, Haas & Aguilar-Amat 1921

Comunitat	Província	Comarca	Localitat	Autor	Referència
				Maluquer, J.	Maluquer, J. 1911
			Sant Hou de Montgrony	Maluquer, J.	Bofill, Haas & Aguilar-Amat 1921
			Gombreny	Haas, F.	Bofill, Haas & Aguilar-Amat 1921
	Barcelona	Anoia	Bruch	Rosals, J.	Bofill, A. & Haas, F. 1920
		Bages	Montserrat	Aguilar-Amat, J.B.	Bofill, A. & Haas, F. 1920
				Bofill, A.	Bofill, A. & Haas, F. 1920
				Bros, V., Miralles, J. & Real, J.	Bros, V. <i>et al.</i> 1989
				Caziot, E.	Caziot, E. 1907 (2)
				Coronado, F.	Coronado, F. 1881 (3)
				Haas, F.	Bofill, A. & Haas, F. 1920
				Maluquer, J.	Maluquer, J. 1903
				Marcet, A. F.	Marcet, A. F. 1909 (4)
				Martorell, F.	Martorell, M. & Bofill, A. 1888
				Salvaña, J.M.	Bofill, A. & Haas, F. 1920
				Serradell, B.	Serradell, B. 1909
		Barcelonès	Vallvidrera	Salvaña, J.M.	Salvaña, J.M. 1884 (5)
		Berguedà	Pobla de Lillet	Maluquer, J.	Maluquer, J. 1904
			Greixa	Haas, F.	Bofill, A. & Haas, F. 1920
			Guardiola	Haas, F.	Bofill, A. & Haas, F. 1920
		Vallès Occidental	Terrassa	Rosals, J.	Rosals, J. 1913 (6)

(Nota: les referències bibliogràfiques de sinonimitzacions i dubtes que a la Taula 1 van seguides d'un número entre parèntesi es comenten tot seguit)
 Les citacions de Morer (1879) a Camprodon de *Vitrina subglobosa* Michaud, 1831 i *Vitrina elongata* Draparnaud, 1805 van ser incloses per Bofill, Haas & Aguilar-Amat (1920) dins la sinonímia de *V. major*.
 La citació de Caziot (1907) de *Vitrina penchinati* Bourguignat, 1870 a Montserrat va ser inclosa per Bofill & Haas (1920) dins la sinonímia de *V. major*.
 La citació de Coronado (1881) de *Vitrina draparnaudi* Locard, 1882 a Montserrat va ser atribuïda per Bofill (1891, pàg. 49) a *V. major*.
 La citació de Marcet (1909) de *Vitrina penchinati* Bourguignat, 1878 a Montserrat va ser inclosa per Bofill & Haas (1920) dins la sinonímia de *V. major*.
 La citació de Salvaña (1884) de *Vitrina draparnaldi* Cuvier, 1817 a Vallvidrera va ser inclosa per Bofill & Haas (1920, pàg. 43), amb dubtes dins la sinonímia de *V. major*.
 Bros (2000) va posar en dubte la citació de Rosals (1913), recollida a Bofill & Haas (1920), de *Vitrina major* Férussac, 1807 a Terrassa, tot proposant que podria tractar-se de *Phenacolimax annularis* Studer, 1920 (sic), i que actualment es considera pertanyent al gènere *Oligolimax* P. Fischer, 1878: *O. annularis* (S. Studer, 1820), que és l'única espècie de dit gènere present a la península Ibèrica (Cadevall & Orozco, 2016).

Figura 3. Cites publicades de *Phenacolimax major* a Andorra

Figura 4. Nova localitat de *Phenacolimax major* a Andorra

Taula 2. Publicacions com a *Phenacolimax major*

Província	Comarca	Localitat	Autor	Referència
Lleida	Alt Urgell	La Vall d'Alinyà	Cadevall, J. <i>et al.</i>	Cadevall, J. <i>et al.</i> 2003
			Bros, V. <i>et al.</i>	Bros, V. <i>et al.</i> 2004
	Pallars Sobirà	Alt Aneu	Cadevall, J. <i>et al.</i>	Cadevall, J. <i>et al.</i> 2008
Girona	Gironès	Santa Afra Vall de Llémana	Bech, M.	Bech, M. 1979
Barcelona	Osona	Aiguafreda	Bech, M.& Fernández, G.	Bech, M. & Fernández, G. 1984
		Viladrau	Bech, M.& Fernández, G.	Bech, M. & Fernández, G. 1984
		Santa Maria del Corcó	Fernández, G.	Fernández, G. 1980
	Bages	Alpens	Altimiras, J. <i>et al.</i>	Altimiras, J. <i>et al.</i> 2007
		Montserrat	Vilella, M.	Altonaga, K. 1988 i 1992
			Bros, V.	Bros, V. 2006 i 3/2006
Andorra	Parròquia	Localitat	Autor	Referència
	La Massana	Nord de la Tour de la Massana	Bertrand, A.	Bertrand, A. 2000 i 2002
		Valls Comapedrosa	Borredà <i>et al.</i>	Borredà <i>et al.</i> 2008 *
			Nicolau, J. <i>et al.</i>	Nicolau, J. <i>et al.</i> 2011
	Sant Julià de Lòria		Bertrand, A.	Bertrand, A. 2000
			Borredà <i>et al.</i>	Borredà <i>et al.</i> 2010
	Ordino	Coll d'Ordino	Borredà <i>et al.</i>	Borredà <i>et al.</i> 2010

Nota: *Segons Bertrand (2000)

Taula 3. Noves localitats de *Phenacolimax major* a Catalunya i Andorra

Nº	Localitat	Província	Comarca	a.s.n.m.	U.T.M.	Data	Col·lecció
1	Planells del Sastró, Josa i Tuixent	Lleida	Alt Urgell	1.300	31TCG8475	10-1991	JCD
2	Camí refugi Prats de Aguiló, Montellà i Martinet	Lleida	Cerdanya	1.750	31TCG9486	04-2007	LP
3	La Fou de Bor, Bor de Cerdanya	Lleida	Cerdanya	1.123	31TDG1288	09-1992	AO
4	Barranc de l'Inglà, Les Esqueres, Bellver de Cerdanya	Lleida	Cerdanya	1.280	31TCG9986	11-2017	JCD
5	Carretera a Masella, Das	Girona	Cerdanya	1.340	31TDG7790	08-2013	JCD
6	Tiurana	Lleida	Noguera	633	31TCG5548	04-1995	AO
7	Tavascan, Riera de Cardós	Lleida	Pallars Sobirà	1.124	31TCH5722	03-1989	AO
8	La Pobleta de Bellvei, Vall Fosca	Lleida	Pallars Jussà	801	31TCG3189	10-1998	AO
9	Fonts del Cardener, La Coma i la Pedra	Lleida	Solsonès	1.060	31TCG8270	11-2008	LP
10	Font de la Tolosa, Navés*	Lleida	Solsonès	780	31TCG9153	06-2008	LP
11	Ibon de l'Infern	Lleida	Vall d'Aran	2.359	31TCH8928	07-1991	AO
12	Riera de Varradòs, Es Bordès	Lleida	Vall d'Aran	1.586	31TCH2238	10-1988	AO
13	Font del Turó, Sant Llorenç de la Muga	Girona	Alt Empordà	175	31TDG8185	05-2017	JCD
14	Sant Llorenç de la Muga	Girona	Alt Empordà	173	31TDG8257	02-2003/4	LP
15	Font del Collell, Albanyà	Girona	Alt Empordà	260	31TDG7584	03-2003	LP
16	Les Salines, Maçanet de Cabrenys	Girona	Alt Empordà	1.080	31TDG7996	12-1991	JC/GG
17	Cruïlles-Monells-Sant Sadurn d'Heura	Girona	Baix Empordà	110	31TDG9944	12-2008	JCD
18	Sant Jaume de Llierca	Girona	Garrotxa	285	31TDG6772	10-2001	LP
19	Font de L'Aigol, Beuda	Girona	Garrotxa	810	31TDG7480	05-2006	LP
20	El Grau d'Escales, Riera d'Oix, Montagut i Oix	Girona	Garrotxa	401	31TDG6381	08-2004	LP

Nº	Localitat	Província	Comarca	a.s.n.m.	U.T.M.	Data	Col·lecció
21	Santuari La Salut, Sant Feliu de Pallerols	Girona	Garrotxa	1.028	31TDG5856	06-2002	LP
22	Cova dels Ermitons, Sales de Llierca	Girona	Garrotxa	452	31TDG6681	01-1996	AO
23	Santuari de Les Olletes, Sant Privat d'en Bas	Girona	Garrotxa	1.036	31TDG4964	05-2005	AO
24	Mas el Carrer, Riera dels Arcs, Santa Pau	Girona	Garrotxa	465	31TDG6564	05-1998	JCD
25	Puigsallança, Sant Aniol de Finestres	Girona	Garrotxa	1.010	31TDG6562	11-2017	JCD
26	Carretera C-66 Km 32, Celrà	Girona	Gironès	56	31TDG8752	05-2008	JCD
27	Sant Martí de Llèmena	Girona	Gironès	243	31TDG7053	12-2008	JCD
28	Vallter, Estació d'esquí, Les Marmotes	Girona	Ripollès	2.238	31TDG3997	08-2004	LP
29	Setcases	Girona	Ripollès	1.292	31TDG4291	10-1989	AO
30	Ogassa, Mina del Pinter	Girona	Ripollès	1.002	31TDG3979	02-2000	AO
31	Coll de la Creueta Port de Toses	Girona	Ripollès	1.921	31TDG1783	10-1989	AO
32	Pic Comanegra, Beget	Girona	Ripollès	1.500	31TDG6086	08-1991	JC/GG
33	Santa Anna, ctra Santuari Mare de Déu del Far	Girona	Selva	1.081	31TDG6152	06-2002	LP
34	La Cellera del Ter	Girona	Selva	166	31TDG6846	09-1992	AO
35	Cova del Pasteral, El Pasteral	Girona	Selva	197	31TDG6747	02-1997	AO
36	Fonts del Llobregat, Castellar de N'Hug	Barcelona	Berguedà	1.295	31TDG1881	12-2003	LP
37	Camí Santuari Gresollet, Saldes	Barcelona	Berguedà	1.275	31TCG9479	05-1998	LP
38	Pedraforca. Rodalies refugi "Lluís Estasen", Saldes	Barcelona	Berguedà	1.673	31TCG9477	10-2016	JCD
39	Pedraforca, Enforcadura, al peu del Pollegó Inf. Saldes	Barcelona	Berguedà	2.250	31TCG9376	08-2014	JCD
40	Font de Cal Coix, Peguera	Barcelona	Berguedà	1.580	31TCG9868	05-2007	LP
41	Mina de la Bofia, Bagà	Barcelona	Berguedà	1.970	31TDG9083	07-2000	JC/GG
42	Espinalbet, Castellar del Riu	Barcelona	Berguedà	1.200	31TDG1463	08-2003	JCD
43	Els Rasos de Tubau, Sant Jaume de Frontanyà	Barcelona	Berguedà	1.335	31TDG2073	09-2008	JCD
44	Font del Paretó, Les Masies de Voltregà	Barcelona	Osona	538	31TDG3752	07-2006	LP
45	Esquerdes de l'Euga, Vidrà	Barcelona	Osona	1.307	31TBF7327	04-2012	LP
46	Torrent de l'Obiol, Milany, Clot de les Fonts	Barcelona	Osona	1.220	31TDG4266	05-2002	LP
47	Sant Sadurní d'Osormort	Barcelona	Osona	531	31TDG4839	03-1996	AO
48	Roda de Ter, Font de les Bruixes	Barcelona	Osona	432	31TDG4346	02-1996	AO
49	Castell de Montesquiu	Barcelona	Osona<	577	31TDG3462	04-2021	VB
50	Font al costat de la C-17 a la Farga de Bebié	Barcelona	Osona	600	31TDG3364	06-2004	JC/GG
51	Dipòsit de crescuda a la Foradada, Cantonigrós	Barcelona	Osona	785	31TDG4954	04-1989	JC/GG
52	Carretera de Vallgorguina	Barcelona	Vallès Oriental	180	31TDG5611	06-2006	LP
53	Santa Fé del Montseny, Fogars de Monclús	Barcelona	Vallès Oriental	1.370	31TDG5325	07-2007	JC/GG
54	Vallfogona de Riucorb	Tarragona	Conca de Barberà	575	31TCG5227	07-1998	AO
	Localitat	País	Parròquia	a.s.n.m.	U.T.M.	Data	Col·lecció
55	Voltants Pont de la Margineda	Andorra	Andorra la Vella	949	31TCH7646	04-2017	MC

**Phenacolimax cf. major*

Abreviatures: VB = Vicenç Bros; JCD = Jordi Cadevall; MC = Miquel Capdevila; JC/GG = Jordi Corbella/Glòria Guillén; AO = Albert Orozco; LP = Lluís Prats

de Sant Julià de Lòria, s'afegiria una nova dada de l'espècie, Figures 5 i 6.

La resta de localitats són a Catalunya, on s'amplia molt l'àrea de distribució i s'hi afegeixen set noves comarques; la Cerdanya amb quatre cites, la Selva amb tres, el Solsonès, la Vall d'Aran i el Vallès Oriental amb dues cadascuna, el Baix Empordà i la Conca de Barberà amb una. Junt amb la resta de comarques s'anomenen cinquanta-quatre noves localitats.

Cal remarcar la situada a l'interior de la província de Tarragona, confirmant la seva presència a les quatre províncies catalanes.

A les Figures 2 i 4 es marquen amb vermell les seves ubicacions en els mapes.

Figura 5. *Phenacolimax major*, Pont de la Margineda, Andorra 6,0 mm.

Conclusions

Phenacolimax major no és una espècie que estigui àmpliament representada a la península Ibèrica, a excepció de la zona nord-est. Històricament, a Catalunya i Andorra ha estat citada a trenta-cinc localitats amb només seixanta-cinc referències, de les quals quaranta-sis corresponen al segle XIX i principis del XX i dinou de finals del segle XX fins l'actualitat. Des de l'any 2011, després de les publicacions sobre Andorra, no es té constància de cap nova dada diferent.

Resumint, amb les noves dades incorporades, obtindríem un total de noranta citacions a l'àmbit territorial estudiat de Catalunya i Andorra, amb una àmplia presència a Catalunya, vuitanta-quatre localitats, mentre que el Principat d'Andorra ens aportaria sis localitats distribuïdes en quatre parròquies.

Agraïments

Sens dubte aquest article ha guanyat molt més sentit de ser publicat, amb l'aportació de les dades facilitades pels companys malacòlegs, Vicenç Bros, Jordi Cadevall, Miquel Capdevila, Jordi Corbella, Glòria Guillén i Albert Orozco. El meu reconeixement i agraïment més sincer. En particular agrair a Miquel Capdevila l'autoria de les fotografies, a Antoni Tarruella els molts anys de sortides al camp i els seus coneixements, i a Jordi Corbella l'orientació amb el plantejament de l'article. Finalment, agrair als revisors que amb els seus comentaris han fet millorar el manuscrit.

Bibliografia

- Aguilar-Amat, J.B. de (1927). *Observaciones malacológicas V, Moluscos de una excursión colectiva al Ripollés*. Institució Catalana d'Història Natural, Barcelona, p. 78.
- Altimiras, J., Rodríguez, M.T., & Ondina, M.P. (2007). Noves cites

Figura 6. *Phenacolimax major*, Pont de la Margineda, Andorra 6,0 mm.

- malacològiques al Lluçanès i Osona Catalunya). *Butlletí Centre d'Estudis Natura Barcelonès Nord* 7, 255–261.
- Altonaga, K. (1988) *Estudio taxonómico y biogeográfico de las familias Endodontidae, Euconulidae, Zonitidae y Vitrinidae de la península Ibérica, con especial referencia al País Vasco y zonas adyacentes*. Tesis doctoral, Euskal Erriko Unibertsitatea, Bilbao, pp. 481–486.
- Altonaga, K. (1992) El género *Phenacolimax* Stabile, 1859 en la península Ibérica (Pulmonata: Vitrinidae). *Zoologica Baetica* 3, 29–48.
- Bank, R.A. & Neubert, E. (2017). *Checklist of the land and freshwater Gastropoda of Europe*. MolluscaBase, consultat el 4/1/2023.
- Bech, M. (1979). Nuevas aportaciones al conocimiento de la fauna malacológica terrestre y de agua dulce de Cataluña, *Bol. R. Soc. Esp. Hist. Nat. (Biol.)* 7, 157–171.
- Bech, M. & Fernández, G. (1984). Contribució al coneixement de la fauna malacológica del Massís del Montseny, (Prov. de Barcelona i Girona). *Miscel·lània Zoològica* 8, 51–62.
- Bertrand, A. (2000). *Les Mollusques d'Andorre. Atlas préliminaire de repartition. Documents Malacologiques* 1, 17–39.
- Bertrand, A. (2002). *Notes sur les mollusques terrestres et aquatiques de la réserve naturelle de la Massane (Pyrénées-Orientales)*. Travaux de la Réserve Naturelle Nationale de la Forêt de la Massane, p.10.
- Bofill i Poch, A. (1891). Contribució a la fauna malacológica de Catalunya, de Montserrat al Valle de Arán en el mes de Agosto de 1860. *Crónica Científica, revista internacional de ciències*, Tomo XIV, Barcelona. p. 49.
- Bofill, A. & Hass, F. (1920). Estudi de la Malacologia de les Valls Pirenaïques V, Conque del Llobregat. *Treballs del Museu de Ciències Naturals de Barcelona*, Barcelona, p. 619.
- Bofill, A. & Hass, F. (1920). Estudi de la Malacologia de les Valls Pirenaïques, Vall del Segre i Andorra. *Treballs del Museu de Ciències Naturals de Barcelona*, Museu Martorell, Barcelona, p. 240.
- Bofill, A., Hass, F. & Aguilat-Amat, J.B. (1921). Estudi sobre la Malacologia de les Valls Pirenaïques VI, conques del Besòs, Ter, Fluvià, Muga i litorals intermitges, *Treballs del Museu de Ciències*, Barcelona.
- Borredà, V., Nicolau, J. & Martínez-Ortí, A. (2008). *Catàleg preliminar dels mol·luscs del Parc Natural Comunal de les Valls del Comapedrosa*, Biocom, Andorra, p. 8.
- Borredà, V., Martínez-Ortí & Nicolau, J. (2010). Guia de camp dels Mol·luscs D'Andorra, *Monografies del Cenma*, Pagès Editors, Andorra, p. 99.
- Bros, V., Miralles, J. & Real, J. (1989). *Fauna de Montserrat: Els cargols*. Butlletí del Santuari 25 2ª època. Abadía de Montserrat, pp. 46–47.
- Bros, V. (2000). Els mol·luscs gasteròpodes (Mollusca Gasteropoda) del massís de Sant Llorenç del Munt i la Serra de l'Obac, *Monografias* 29, Diputació de Barcelona, p. 87–92.
- Bros, V., Cadevall, J., Hernández, E., Nebot, J., Orozco, A. & Uribe, F. (2004). *Inventari i distribució dels mol·luscs a la vall d'Alinyà: informació bàsica per a la conservació i la gestió de l'àrea*. In: Germain, J. [ed.]. Els sistemes naturals de la vall d'Alinyà. Treballs de la Institució Catalana d'Història Natural 14, Barcelona, p. 355.
- Bros, V. (2006). Cargols terrestres (Gastropoda, Stylommatophora) del Parc Natural de la Muntanya de Montserrat (Barcelona, NE península Ibèrica). *Arx. Misc. Zool.* 4, 1–41.
- Bros, V. (2006b). *Introducció a l'estudi de les comunitats de cargols terrestres del Parc Natural de la Muntanya de Montserrat*, Patronat de la Muntanya de Montserrat Barcelona, p. 1–55.
- Bros, V. (2009). Inventari faunístic dels mol·luscs continentals de la Serra de Collsarola (Barcelona, NE de la península Ibèrica): resultat d'una revisió bibliogràfica *Arx. Misc. Zool.* 7, 1–45.
- Cadevall, J., Hernández, E., Nebot, J., Orozco, A., Uribe, F. & Bros, V. (2003). Influència de l'altitud en la riquesa d'espècies de mol·luscs: variacions a la vall d'Alinyà, Alt Urgell, Lleida, *Arx. Misc. Zool.* 1, 18–45.
- Cadevall, J., Bros, V., Hernández, E., Nebot, J., Orozco, A. & Uribe, F. (2008). Fauna malacológica de les Planes de Son i la Mata de València (Alt Àneu, Pallars Sobirà, Pirineu Català): revisió bibliogràfica i noves dades. *Arx. Misc. Zool.* 6, 225–233.
- Cadevall, J. & Orozco, A. (2016). *Caracoles y babosas de la Península Ibérica y Baleares*. Ediciones Omega. Barcelona, p. 338.
- Caziot, E. (1907). Etude sur quelques espèces de mollusques qui du sous centre hispanique se sont Repandues dans le sous-centre alpin. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural* VII, 73–75.
- Chia, M. de (1893). Contribució a la fauna malacológica catalana, Moluscos terrestres y de agua dulce de la provincia de Gerona, *Revista de Gerona*, Año XVIII, nº 4, Gerona, p. 107.
- Coronado, F. (1881). Contribució a la fauna malacológica de Catalunya, de Montserrat al Valle de Aran en Agosto 1860, publicado por Arturo Bofill i Poch, *Crónica Científica, Revista Internacional de Ciencias*, Tomo XIV, Barcelona, p. 49.
- Fechter, R. & Falkner, G. (1993). *Moluscos*. Guías de naturaleza Blume, Barcelona, p.172.
- Fernández, G. (1980). Contribució al conocimiento de la fauna malacológica del collado del Collsacabra (provincias de Barcelona y Gerona), *Bol. R. Soc. Esp. Hist. Nat. (Biol.)*, 78, 355–369.
- Maluquer, J. (1903). *Contribució a la fauna malacológica de Catalunya, Moluscs recullits en la Montanya de Montserrat*. Institució Catalana d'Història Natural, Barcelona, p. 54.
- Maluquer, J. (1904). Excursió malacológica a Ripoll, Pobla de Lillet y Castellar d'En Huch, *Bol. R. Soc. Esp. Hist. Nat.*, Madrid, p. 122.
- Maluquer, J. (1911). Contribució a la fauna malacologica de Catalunya V, Alguns moluscs de la Vall de Ribas, *Institució Catalana d'Història Natural*, Barcelona, p. 50–56.
- Marcet, A.F. (1909). Fauna malacológica de Montserrat, *Revista Montserratina* nº 8, p. 301.
- Martorell, M., & Bofill, A. (1888). *Catálogo de la Colección Conchiológica que fué de D. Francisco Martorell y Peña, legada por dicho señor a la ciudad de Barcelona y existente en el Museo de Martorell de la propia ciudad*. Tipo-Litografía de los sucesores de N. Ramírez y Cia, Barcelona. p. 42.
- Morer, J. (1879). Apuntes para el estudio de la flora y fauna de la comarca de camprodon, *Historia de Camprodon*, Imprenta de Pedro Casanovas, Barcelona.
- Nicolau, J., Borredà, V. & Martínez-Ortí, A. (2011) Contribució al coneixement de la fauna invertebrats del Parc Natural Comunal de les Valls del Comapedrosa. Catàleg preliminar dels lepidòpters ropalòcers, els ortòpters i els mol·luscs, *Revista del CENMA* nº 6 Institut d'Estudis Andorrans, p. 31.
- Rosals, J. (1913). *Alguns moluscs dels voltants de Tarrasa*. Institució Catalana d'Història Natural, Barcelona, p.89.
- Salvaña, J.M. (1884). Introducció a la fauna malacológica de Vallvidrera y catalogo razonado de los moluscos testáceos, terrestres y fluviátiles del territorio. *Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona*, 2ª ep., 1(7): pp. 375–433.
- Salvaña, J.M. (1888). Contribució a la fauna malacológica de los Pirineos catalanes, o sea descripción de la comarca de Olot en relación con la fauna malacológica local y monografía de los moluscos terrestres y fluviátiles de aquel territorio. *An. R. Soc. Esp. Hist. Nat.* 17, 75–132.
- Serradell, B. (1909). Moluscs de Montserrat y del Bruc, *Revista Sota Terra*, Barcelona Club Montanyenc, Vilanova i la Geltrú, p.169.
- Welter-Schultes, F. W. (2012). *European non-marine molluscs, a guide for species identification*, pp. A1-A3; 1-679, Q1-Q78. Göttingen, Germany. (Planet Poster Editions).